

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Бурлаки Ірини Сергіївни «Адміністративно-правові засади взаємодії Державної міграційної служби України з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Упродовж останніх десятиліть міграція набула рис глобальної проблеми сучасності, що тісно пов'язана з питаннями внутрішньої та зовнішньої безпеки держав і потребує широкомасштабного міжнародного співробітництва щодо врегулювання усіх аспектів даного явища. Міграційні переміщення в усі часи виступали своєрідним індикатором реагування населення на зміни, що відбуваються в економічному, політичному та соціальному житті будь-якого суспільства. Їх обсяги, напрями і масштаби значною мірою свідчать про стабільність або ж, навпаки, – нестабільність суспільного розвитку тієї чи іншої країни. Оскільки міграція населення, набуваючи небачених раніше масштабів, досить швидко змінює реальну картину світу, великого значення набуває вивчення та осмислення цього явища, його прогнозування та оптимізації як на рівні окремих держав, так і міждержавних утворень. Це повною мірою стосується й України, адже зі зростанням відкритості українського суспільства в нашій державі суттєво актуалізувалася міграція населення, яка проявляється у різних формах, що зумовлює потребу комплексно дослідити адміністративно-правовий механізм регулювання міграції, адже вона має значний вплив на розвиток економіки, соціальної сфери, демографії та інших сторін суспільного життя. За таких умов актуальність та своєчасність дисертаційного дослідження Бурлаки Ірини Сергіївни та тему «Адміністративно-правові засади взаємодії Державної міграційної служби України з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції» не викликає жодних сумнівів.

Обраний напрям дослідження узгоджується зі планом заходів з реалізації Концепції державної міграційної політики» (розпорядження КМУ

від 12.10.2011 №1058-р), Стратегією державної міграційної політики України на період до 2025 року (розпорядження КМУ від 12.07.2017 № 482-р); Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020» (Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015). Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права на тему «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495).

Методологічною основою дисертації є сукупність загальних та спеціальних методів наукового пізнання, використання яких дозволило визначити сутність та особливості адміністративно-правових засад взаємодії ДМС з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції. Так, за допомогою методів *абстрагування й узагальнення* було визначено зміст та особливості протидії нелегальній (незаконній) міграції в Україні (підрозділ 1.1), а також надано характеристику правовому статусу ДМС та правоохоронних органів як суб'єктів протидії нелегальній (незаконній) міграції (підрозділ 1.2). Метод документального та статистичного аналізу було використано під час з'ясування сутності та призначення взаємодії ДМС з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції (підрозділ 1.3), а також при здійсненні характеристики правових засад взаємодії ДМС з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції (підрозділ 2.1). За допомогою використання *системно-структурного* методу було визначено та охарактеризовано принципи взаємодії ДМС з правоохоронними органами (підрозділ 2.2), з'ясовано форми та методи взаємодії ДМС з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції (підрозділ 2.3), а також уточнено рівні та напрямки взаємодії ДМС з правоохоронними органами у сфері протидії незаконній міграції (підрозділи 2.4). Методи *моделювання та прогнозування*, а також порівняльно-правовий метод було використано під час узагальнення зарубіжного досвіду взаємодії міграційних служб з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній

(незаконній) міграції та при визначенні можливості його використання в Україні (підрозділ 3.1); при встановленні напрямків розвитку адміністративного законодавства, що визначає адміністративно-правові засади взаємодії ДМС з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції (підрозділ 3.2); опрацюванні шляхів удосконалення організаційних засад взаємодії Державної міграційної служби України з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції (підрозділ 3.3).

Теоретичною основою дисертації є наукові здобутки фахівців із галузи адміністративного права, а також інших галузевих дисциплін, зокрема: теорії держави і права, філософії, соціології, тощо. Інформаційну та нормативно-правову базу роботи становлять Конституція України, Міжнародні нормативно-правові акти, а також інші спеціальні закони та підзаконні нормативні акти, які визначають адміністративно-правові засади взаємодії Державної міграційної служби України з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції. Емпіричну основу дисертаційної роботи становить практика взаємодії ДМС з правоохоронними органами у сфері протидії незаконній міграції, а також відповідні статистичні дані.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертаційне дослідження є однією із перших спроб комплексно, на основі аналізу наукових поглядів вчених та норм чинного законодавства України, визначити сутність та особливості адміністративно-правових засад взаємодії ДМС з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції, та на основі узагальнення найбільш позитивного зарубіжного досвіду, запропонувати авторське бачення шляхів удосконалення адміністративного законодавства, за допомогою якого здійснюється правове регулювання такої взаємодії.

За результатами дослідження розроблено нові наукові положення, висновки і пропозиції, що мають важливе теоретичне та практичне значення, найбільш значущими з яких є:

- вперше здійснено систематизацію напрямків взаємодії ДМС з правоохоронними органами у сфері протидії незаконній міграції, які запропоновано згрупувати таким чином: 1) напрямок формування законодавчої та політичної бази у сфері протидії незаконній міграції; 2) напрямок розробки та формування організаційних та інших інституційних механізмів протидії незаконній міграції в Україні; 3) в залежності від напрямку реалізації певного заходу протидії нелегальній міграції (с.21);

- обґрунтовано, що Державна міграційна служба України як суб'єкт протидії нелегальній (незаконній) міграції має пріоритетне положення так як: по-перше, даний орган виконавчої влади безпосередньо реалізує політику держави в сфері усіх без виключення процесів пов'язаних з міграцією; по-друге, контролює виконання міграційного законодавства, та притягує до адміністративної відповідальності його порушників; по-третє, здійснює інформаційно-аналітичне забезпечення міграційних процесів, безпосередньо володіє та веде банки даних, наповнених інформацією яка стосується вказаної сфери (с.71);

- визначено, що принципи взаємодії Державної міграційної служби України з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції – це вихідні начала, керівні ідеї, основоположні, незмінювані з часом, ґрунтовні на загальноправових та загальносоціальних цінностях орієнтири, нормативно-керованої, спільної діяльності ДМС України та правоохоронних органів з приводу протидії нелегальній (незаконній) міграції (с.134);

- під методами взаємодії ДМС України з правоохоронними органами у сфері протидії незаконній міграції запропоновано розуміти законодавчо визначену сукупність способів, прийомів та засобів, які використовуються задля забезпечення ефективної, якісної та результативної взаємодії між окресленими суб'єктами у досліджуваній сфері суспільних відносин. До таких методів віднесено: метод переконання; метод аналізу; метод вироблення спільних управлінських рішень; кадровий метод; метод

взаємного нагляду і контролю; методи планування та прогнозування; економічний метод (с.136-137);

- встановлено, що для України найбільш цікавим може бути наступний зарубіжний досвід взаємодії міграційних служб з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції: необхідною є оптимізація суб'єктів протидії незаконній міграції в Україні з чітким розмежуванням правового статусу кожного із них; слід створити окремий орган (комісії), до складу яких входили б представники ДМС України та правоохоронних органів, що значно прискорило процес обміну інформацією між відомствами та дозволило якісніше координувати їх спільну діяльність (на прикладі Німеччини); посилити якість та результативність діяльності ДМС та правоохоронних органів на міжнародному рівні, адже як показала практика діяльності Великобританії та Франція, саме така співпраця має важливе стратегічне значення; слід посилити контрольну-наглядову діяльність досліджуваних органів державної влади, особливо на кордонах України (с.182-183);

- встановлено, що на сьогоднішній день організаційні засади взаємодії Державної міграційної служби України з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції потребують комплексного удосконалення. Основними напрямками їх розвитку, є: 1) удосконалення організаційної структури Державної міграційної служби України; 2) перегляд кадрової політики Державної міграційної служби та правоохоронних органів; 3) створення умов для забезпечення ефективної протидії корупції; 4) покращення фінансового та матеріально-технічного забезпечення взаємодії ДМС України з правоохоронними органами; 5) удосконалення інформаційного забезпечення; 6) створення організаційних засад залучення громадськості до діяльності ДМС та правоохоронних органів під час реалізації заходів із протидії незаконній міграції в Україні з метою здійснення громадського контролю (с.185-186).

Надаючи загальну позитивну оцінку дисертаційному дослідженню,

варто вказати на окремі недоліки та дискусійні положення, що містяться в тексті роботи.

1. Так, на нашу думку, здобувачці слід було більш змістовно обґрунтувати свою точку зору стосовно того, що найбільш доцільної є класифікація рівнів взаємодії Державної міграційної служби України з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній міграції за регіональним принципом (стор. 122). Адже обґрунтування, яке наводить здобувачка, видається нам занадто узагальненим та розмитим.

2. В рамках Розділу 1 дисертаційного дослідження здобувачці слід було виокремити підрозділ, присвячений «Стану дослідження проблеми взаємодії ДМС з іншими правоохоронними органами у сфері протидії незаконній міграції». Це, на нашу думку, дозволило б надати більш змістовні висновки про актуальність обраної проблематики та про необхідність її дослідження на доктринальному рівні.

3. Судячи зі списку використаних джерел, здобувачка, під час підготовки дисертаційного дослідження, проаналізувала велику кількість дисертаційних досліджень інших вчених, як із галузі адміністративного права, так і з інших галузей права і це є дуже добре, адже дисертанткою використано сучасну наукову літературу. Однак здобувачці варто було більш критично ставитись до поглядів вчених та не боятись виловлювати власну точку зору, навіть коли аналізуються праці докторів наук.

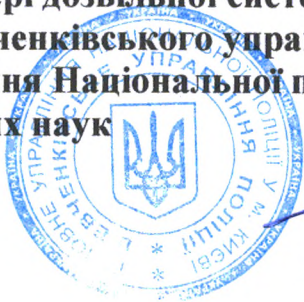
4. Вважаємо, що перелік принципів взаємодії Державної міграційної служби України з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції, який було наведено здобувачкою, є досить обмеженим та не повним (стор.134). Переконані, що він потребує розширення, зокрема додатково слід вказати такі принципи, як: доцільність, ефективність, результативність, тощо.

Наведені спірні точки зору і висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, яка носить самостійний і творчий характер, має наукову і практичну цінність. Наявність дискусійних питань,

насамперед, характеризує складність і актуальність досліджуваної теми та власний підхід до її розгляду дисертантом. В дослідженні авторці вдалося досягти його мети.

Усе викладене дає підстави для висновку про те, що дисертаційне дослідження Бурлаки Ірини Сергіївни «Адміністративно-правові засади взаємодії Державної міграційної служби України з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції» є завершеною працею. В роботі отримано нові науково обґрунтовані результати щодо удосконалення адміністративно-правових засад взаємодії Державної міграційної служби України з правоохоронними органами у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції. А відтак, є всі підстави відмітити, що дисертація відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор, - Бурлака Ірина Сергіївна, - заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

**Старший інспектор сектору контролю
за обігом зброї у сфері дозвільної системи
відділу поліції Шевченківського управління поліції
Головного управління Національної поліції у м. Києві,
кандидат юридичних наук**

Т. А. Шумейко